

Kriteriji ocjenjivanja iz biologije – Dragana Butković , prof.

Usvojenost bioloških koncepata obuhvaća znanja svih kognitivnih razina koja je učenik stekao u skladu s odgojno-obrazovnim ishodima definiranim u kurikulumu. Vrednuje se poznavanje temeljnih pojmova i stručnoga nazivlja, razumijevanje pojava i procesa, uz objašnjavanje međuodnosa i uzročno-posljedičnih veza u živome svijetu te kompleksne međuovisnosti žive i nežive prirode, primjena znanja i rješavanje problemskih zadataka s pomoću usvojenoga znanja. Vrednovanje podrazumijeva sposobnosti reproduciranja, razumijevanja i obrazlaganja zadanog sadržaja u skladu s prethodno objašnjenim razinama postignuća i brojčanim ocjenama. Prevladavajući oblici provjere učeničkih postignuća unutar ovog elementa ocjenjivanja su usmeni odgovor i pisana provjera.

Tijekom nastavne godine, učeničko znanje će se na usmeni način provjeravati minimalno tri puta: jednom u prvom i dva puta u drugom polugodištu (zbog razlike u vremenskom trajanju polugodišta). Nastavnik može održati usmene provjere znanja učeni(ka)ca i više od tri puta godišnje, ako za to ima dovoljno nastavnog vremena i ako se procijeni da bi to potaklo napredovanje učenika. Usmeno provjeravanje može biti svaki sat bez neke prethodne najave.

Tijekom nastavna godine provodi se formativno vrednovanje koje ne rezultira brojčanom ocjenom, ali se rezultati upisuju u bilješku o praćenju učenika. Prilikom zaključivanja ocjene uzima se u obzir i kontinuirano praćenje učenika kroz formativno vrednovanje.

Formativno vrednovanje provodi se kroz kvizove, problemske zadatke, pitanja za ponavljanje....

Zaključna ocjena NE proizlazi iz aritmetičke sredine posebno ako je prisutan vidljivi napredak učenika u savladavanju sadržaja ili znatno nazadovanje u savladavanju sadržaja ili neizvršavanju zadataka.

Ukoliko učenik na kraju nastavne godine želi odgovarati za višu ocjenu od predložene zaključne ocjene pristupa usmenom ili pismenom provjeravanju svih cjelina u kojima je ostvareno postignuće niže od očekivanoga.

Kriterij ocjenjivanja za ovaj element:

Odličan (5) Potpuno usvojio nastavno gradivo, siguran i samostalan, razumije uzročno posljedične veze, uspješno povezuje sadržaje, uočava korelacije s drugim predmetima.

Vrlo dobar (4) Obrazlaganje točno, logično, s razumijevanjem, znanje primjenjuje umjereno brzo, ali ponekad nesiguran, pa je potrebna manja pomoć učitelja.

Dobar (3) Djelomično samostalno i uz pomoć učitelja odgovara na pitanja. Sadržaje razumije, ali ih ne zna primijeniti.

Dovoljan (2) Učenik je usvojio ključne pojmove i prepoznaje ih. Pojave opisuje samo uz pomoć učitelja, ne povezuje činjenice. Usmeno se oskudno izražava.

Nedovoljan (1) Učenik nije usvojio minimum gradiva, znanje manjkavo, površno, ne može se primijeniti ni uz učiteljevu pomoć.

Tijekom nastavne godine, učeničko znanje će se u obliku pisanih zadaća provjeravati minimalno četiri (dva) puta: dva (jedan) u prvom i dva (jedan) u drugom polugodištu (u skladu s postojećim zakonskim odredbama). Učenici na ovaj način rješavaju prethodno najavljenju pisanu zadaću, u trajanju od 45 minuta.

Brojčana ocjena učeničkog znanja donosi se temeljem sljedeće usuglašene bodovne skale (vrijednost izražena u postocima):

postignuti bodovi ocjena 0 – 44 % nedovoljan (1)

45 – 59 % dovoljan (2)

60 - 74 % dobar (3)

75 - 89 % vrlo dobar (4)

90 - 100 % odličan (5)

Svaki je zadatak u pisanoj zadaći posebno vrednovan (po potrebi i po koracima pa se priznaju svi korektno napisani koraci unutar istoga zadatka, a ne samo konačno rješenje), a maksimalne bodovne vrijednosti zadataka navode se uz tekst zadatka i služe učenicima kao orijentacija o ukupnom postignuću za vrijeme i nakon rješavanja. Ako učenik nije prisutan na satu na kojem se vrši pismeno provjeravanje znanja, pisana provjera se odvija tijekom prvog narednog nastavnog sta biologije na kojemu je učenik prisutan.

Prema potrebi nastavnik može i usmeno provjeravati učenička dostignuća unutar ovog elementa ocjenjivanja kao nadopunu same usvojenosti nastavnog sadržaja. Kriterij za takvo ocjenjivanje je sljedeći:

Odličan (5) Logično, brzo i točno zaključuje. Samostalno, temeljito i uspješno rješava problemske zadatke. Zna izvoditi formule. Raspravlja o rezultatima.

Vrlo dobar (4) Stečeno znanje primjenjuje na zadanim primjerima. Rješava složenije zadatke, premda ponekad izostaje preciznost.

Dobar (3) Samostalno rješava jednostavnije zadatke (udžbenički primjeri). Ima poteškoća u zaključivanju i uspoređivanju.

Dovoljan (2) Rješava jednostavne zadatke uz pomoć i kontrolu učitelja, uvrštava veličine u formulu. Usmeno izražavanje vrlo oskudno.

Nedovoljan (1) Ni uz pomoć nastavnika učenik ne može izvoditi zaključke i rješavati jednostavne zadatke.

Prirodnoznanstvene vještine podrazumijeva primjenu usvojenih bioloških zakonitosti i teorija na primjerima iz okruženja, tumačenje novih (vlastitih) primjera i rješavanje problema. U ovoj se sastavnici ocjenjuje učenikova sposobnost i vještina prikazivanja dostupnih podataka o nekoj pojavi ili procesu na znanstveni način te razvrstavanja u glavne kategorije, raspravljanja problema (pojave) s različitim motrišta, smislenog raščlanjivanja problema (tabelarni prikaz, grafikon) i prikazivanja međuodnosa. U sklopu ove sastavnice može se ocijeniti i praktična primjena teoretskog znanja. Također se odnosi na sposobnost analize, sinteze i primjene obrađenog nastavnog sadržaja na konkretna pitanja, probleme ili zadatke. Sastavnica praćenja unutar ovog elementa je i ocjenjivanje individualnih uradaka pa se ovdje vrednuju učenikove aktivnosti tijekom nastavnog procesa i domaći uradci, samostalni praktični radovi, prikazi istraživanja, prikazi zaključaka rasprava, različite prezentacije, referati, plakati, seminarski radovi. Prilikom vrednovanja grupnog uratka u ovoj se sastavnici može ocijeniti učenikov individualni doprinos radu grupe. Samostalan rad se odnosi i na rad u laboratoriju. Ocjenjuje se njegovo snalaženje u izvođenju vježbi, njegovoj urednosti vođenju bilješki, pridržavanje mjera sigurnosti i zaštite na radu, spremnost na suradnju i samu suradnju s

kolegama u grupi, spremnost za samostalan i grupni rad. Minimalno dva puta u polugodištu, a ukoliko se učenik ističe može i više puta, ocjenjuje se rad učenika u laboratoriju prema sljedećim kriterijima:

Odličan (5) U cijelosti je svladao tehniku lab. rada i mjere opreza - Samostalan, brz spretan - Izvodi zaključke na temelju pokusa - Bilješke točne, precizne, crteži uredni, opisani - Aktivan i pozitivan stav prema očuvanju okoliša i školske imovine - Pridonosi učinkovitom radu u grupi i paru - Objektivan u vrednovanju tuđega i samovrednovanju osobnog rada - Razvijena sposobnost komunikacije, uvažava tuđe mišljenje

Vrlo dobar (4) Ponekad potrebna pomoć za izvođenje zaključka na temelju pokusa - Radi po nalogu nastavnika - Savladao tehnike laboratorijskog rada i mjere opreza 382 - Bilješke točne (dopunjava ih) - Poštuje dogovor, razvijena sposobnost komunikacije

Dobar (3) Treba poticati razvoj interesa - Savladao tehnike laboratorijskog rada - Ponekad previdi mjere opreza - Radi po nalogu - Nije samostalan, oslanja se na pomoć drugih - Teže povezuje rezultate opažanja s praktičnim radom

Dovoljan (2) Savladao tehniku laboratorijskog rada - Površan u provođenju mjera opreza - Ponekad zanemaruje naloge nastavnika - Bilješke nepotpune, crteži neopisani - Nije samostalan - Poticaj djeluje privremeno - Rado posluša savjet, ali ga se dosljedno ne drži

Nedovoljan (1) Nije savladao tehniku rada - Ne provodi mjere opreza i zaštite - Ne radi bilješke redovito Na posljednjem nastavnom satu vježbi iz biologije, nastavnik biologije uzima dnevnik rada, te provjerava i ocjenjuje bilješke. Ukoliko učenik nije uredno vodio bilješke tijekom godine i ukoliko je njegov dnevnik rada ocijenjen negativnom ocjenom učenik će iz samostalnog rada biti ocijenjen negativno. Dnevnik rada iz vježbi učeniku se vraća prilikom podjele